

- 2°. *verplichte* verzekering der beneden de welstandsgrens vallende personen, mits het onder 1 genoemde honorarium wordt toegestaan;
- 3°. afzonderlijk honorarium voor scheikundige, microscopische en bacteriologische onderzoekingen;
- 4°. afzonderlijke vergoeding voor nachtarbeid.

Bleskensgraaf, 22 November 1919.

C. VAN BEMMEL.

VENTILATIE VAN SCHOOLLOKALEN.

Het is wel bedroevend, dat nog steeds dezelfde onjuistheden over de ventilatie worden verkondigd, en nog wel door z.g.n. „deskundigen”. Zoo vertelt nu weer FLÜGGE (gerefereerd door den Amsterdamschen schoolarts LUBSEN in het *Tijdschrift van heden*), dat men 's winters de lucht boven in het lokaal door een opvallend venster moet toelaten, „om ze te doen uitstroomen langs een afvoerkanal van 20 cm. boven den vloer”. „Als dit onvoldoende is, kan men ook lucht van buiten door een rooster bij de kachel toelaten”. Ons oude stelsel-LEVOIR-VAN BEMMELLEN wordt hier weer aanbevolen. Reeds jaren geleden is door SWAAB te Amsterdam en door leden der schoolcommissie in 's-Gravenhage proefondervindelijk bewezen, dat dit stelsel niet deugt. De verbruikte lucht *kan* het lokaal *niet* verlaten door de opening van een afvoerkanal dicht bij den vloer, en *ze doet dit ook niet*. LUBSEN zou een goed werk verrichten door ook eens te refereeren, wat ik over de ventilatie van schoollokalen heb geschreven in het *Tijdschrift voor Sociale Hygiene*, 9de jaargang, n°. 11 en 12, en 13de jaargang, n°. 12.

's-Gravenhage, 22 November 1919.

Dr. J. DE GROOT SR.

OVER DE OORZAAK VAN PSEUDO-HERMAPHRODITISME.

De belangwekkende gedachtengang van prof. VAN DEN BROEK in het vorige nummer van dit *Tijdschrift* over de oorzaak van pseudo-hermaphroditisme geeft mij aanleiding tot het maken van de volgende opmerking. Als het waar is, dat een sterke vermindering van het vrouwelijke hormon (onderaan blz. 1631) leidt tot het ontstaan van een vrouwelijke pseudo-hermaphrodit, dan zou men verwachten, dat in de gevallen, waar de moeder tijdens de zwangerschap gecastreerd werd, als het embryo vrouwelijk was, er bij voorkeur vrouwelijke pseudo-hermaphrodieten werden geboren. Tenzij men meent, dat het hormon, hetwelk de geslachtskenmerken van een individu bepaalt, *niet uitsluitend* geleverd wordt door de geslachtsklier. Het feit, dat na castratie in de zwangerschap vrouwelijke kinderen — voor zoover mij bekend is — normaal worden geboren, zou dan een steun zijn voor deze laatste meening; een meening, die o.a. door BLAIR BELL in: „The sex complex. A study of the relationships of the internal secretions to the female characteristics and functions in health and disease”, London 1916, op grond van studiën over (pseudo)hermaphroditisme en pubertas praecox bij jongens en meisjes, op zoo heldere wijze wordt verdedigd.

Groningen, 24 November 1919.

D. G. WESSELINK.

NEDERLANDSCHE LITERATUUR OVER ERFELIJKHEID.

In het vervolg zullen alle in Nederland, Nederlandsch Indië en België verschijnende mededeelingen over erfelijkheid en verwante vraagstukken uitsluitend door bemiddeling van ondergeteekende gerefereerd kunnen worden in BAUR's *Zeitschr. f. indukt. Abst. u. Vererb. Lehre*, in FRUWIRTH's *Zeitschr. f. Pflanzenzüchtung* en in *Botanical Abstracts*, waarvan de leiding der afdeling Genetics (in algemeenen zin, niet alleen plantkundig) in handen is van prof. G. H. SHULL. Teneinde de Nederlandsche literatuur over erfelijkheidsvraagstukken zoo goed mogelijk in deze tijdschriften tot haar recht te doen komen, zou ik het zeer op prijs stellen van verschijnende artikelen of boeken overdrukken of titelopgaven te mogen ontvangen (de laatste met uitvoerige vermelding

van tijdschrift of uitgever, bandnummer, jaartal, bladzijden en aantal platen of tekstafbeeldingen), indien gewenscht ook referaten van den schrijver zelf. Bedoeld worden voornamelijk mededeelingen uit de volgende gebieden:

I. Leerboeken, samenvattende overzichten van erfelijkheids- en afstammingsvraagstukken. Stukken van theoretischen aard over erfelijkheid en afstamming.

II. Proefondervindelijke onderzoekingen en waarnemingen over erfelijkheid, bastaardeering en soortvorming.

III. Artikelen over afstammingsleer, gegrond op gegevens uit vergelijkende anatomie, physiologie (serologie) en embryologie, geographie van planten en dieren.

IV. Artikelen over de cytologische basis van erfelijkheidsverschijnselen.

V. Toegepaste erfelijkheidsleer in dierenfokkerij, plantenteelt, sociologie en geneeskunde.

VI. Palaeontologie en afstamming.

Wageningen, November 1919.

M. J. SIRKS.

BRIEFWISSELING.

PSYCHOLOGISCHE KARAKTERISTIEK VAN HET BEROEP VAN ARTS.

Zowel in het buitenland als ten onzent wordt in den laatsten tijd de behoefte aan een betere regeling der beroepskeuze hoe langer hoe sterker gevoeld. De toepassing der psychologie op dit vraagstuk heeft het een grooten stap nader tot zijn oplossing gebracht, omdat daardoor de onkunde omtrent de zielkundige eischen voor verschillende beroepen en de onmogelijkheid om vlug en zeker uit te maken, of iemand de benodigde eigenschappen voor een bepaald beroep bezat, verdwenen. De psychotechniek heeft een zielkundige ontleding der beroepen mogelijk gemaakt, die de grondslag is voor een onderzoek naar den aanleg en de geschiktheid. Met dit onderzoek is men in buiten- en binnenland, wat de lagere en midden-beroepen betreft, reeds druk bezig en al een heel eind gevorderd. Een psychologische ontleding der hogere beroepen, daaronder te verstaan die, welke een universitaire voorbereiding vereischen, is heel wat moeilijker, zoodat een betrouwbare psychologische karakteristiek daarvan feitelijk slechts door een arbeidsgemeenschap van psychologen en deskundigen op het gebied der verschillende hogere beroepen kan totstandkomen. De heeren F. ROELS en JOH. VAN DER SPEK hebben het plan opgevat een poging te wagen voor ons land zulk een psychologische ontleding der hogere beroepen te ondernemen, maar hebben daartoe natuurlijk noodig den steun en de medewerking der beoefenaars dier beroepen. Zij hebben een lijst samengesteld met een groot aantal vragen naar zoo ongeveer alle eigenschappen, waarvan bij de beoefening der hogere vakken maar sprake kan zijn. Ook lagere en hogere gevoelens kregen een plaats en naar karaktereigenschappen wordt uitvoerig gevraagd. Zoo ontstond een lijst met 341 vragen; zij begrepen echter, dat zij zich eenigermate moesten beperken, omdat anders de gevraagde medewerking te omvangrijk en te tijdroovend zou worden; daarom is vervolgens het aantal vragen tot 186 teruggebracht; wat daarbij aan volledigheid werd ingeboet, is waarschijnlijk winst aan bruikbaarheid. Een aantal vragen omtrent beroepskeuze en eventueele verandering van beroep van den beantwoorder gaat vooraf.

Wij vestigen gaarne de aandacht van onze lezers op dit onderzoek, voorzoover het het beroep van den geneeskundige betreft. Op het toekomstige nut ervan behoeven wij niet nog eens uitdrukkelijk te wijzen; de leuze „de rechte man op de rechte plaats” pleit reeds voor het belang ervan, dat een beroepskeuze maar niet in het wilde weg wordt gedaan. Toch ontveinen wij ons niet, dat met het verzoek om een lijst van 186 vragen te beantwoorden, welke antwoorden nog niet alle even gemakkelijk zijn en nog wel eens ernstig nadenken vereischen, een zware taak op de schouders der beantwoorders gelegd wordt, vooral voor ons, geneesheeren, die als regel niet over bijzonder veel vrijen tijd beschikken. Desniettemin bevelen wij deze